# Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV — Reus, Dimecres 2 d' Agost de 1899 — Núm. 3.329

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre . . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . . . » 9
Anuncis, à preus convencionals.

**Farmacia Serra**
**Oberta tota la nit**

**12 ANYS** de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l **XAROP SERRA** es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de . . . . . . **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

**ELECTRA REUSENSE**

**Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR**

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.
Los Motors de corrent continua à la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay redubit y facilíssim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian à voluntat, las velocitats mínima á máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sian necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

INSTITUT VACUNÓGENO SUÍS
LAUSSANNE

Dipósit exclussiu á Reus
**D. ANTON SERRA (farmacéutich)**
Arrabal Santa Anna, 80.

| LINFA | Ptas. |
|---|---|
| Tubo pera 2 ó 3 vacunas. . . | 1'00 |
| Tubo pera 8 á 10 vacunas. . . | 1'50 |
| Tubo pera 20 á 25 vacunas. . . | 3'00 |
| Estoig ab 5 tubos pera 2 á 3 vacunas. . | 4'00 |

| PULPA | Ptas. |
|---|---|
| Placas pera 3 á 4 vacunas. . . | 1'50 |
| Placas pera 6 á 8 vacunas. . . | 3'00 |
| Frascos pera 25 vacunas. . . | 8'00 |
| Frascos pera 50 vacunas. . . | 15'00 |

## Secció doctrinal

### Evolució

Hi ha qui diu que Catalunya, no marxa ab lo progrés. Hi ha qui assegura que las ideas catalanistas ens tornarán enrera y 'ns es un deber fer veurer que no.

Catalunya marxa ab lo progrés perque ab ell hi van las nacions adelantadas, y perque las ciencias y las arts tant floreixents en nostra terra, son las que 'ns guian á la redempció humana, anomenada progrés.

Lo catalanista de nom que vulgui una Catalunya enrerida, vella, sens art ni ciencia, ab lleys feudals é inquisició no pot ser catalanista, y si fins avuy s' ha dit que 'l catalanisme no marxa ab lo progrés hem de volguer que 's diga, volent una Catalunya adelantada, ab ideas y ab saber, ab art y ab societat; que ben trist fora quedarnos á deu segles enrera, per més que allavors tinguessim tot lo poder que volíam.

Ens agrada la historia y la estudiém per respectar los records de nostres antepassats, pero no volém ni está en tal fetxa ó en tal época.

Jo mes m' estimo la Catalunya d' avuy que la de deu segles enrera, llavors hermosa, floreixent y soberana, avuy insignificant pobre y enjouhada.

La historia d' un poble es la historia d' un seguit de guerras, una serie de fetxas y una fiera de noms.

Lo poble d' aquell temps no ens lo pintan, no més ens pintan als reys y comtes y guerrers y nobles.

La situació del poble en aquells temps ens la figurém.

Las ideas hi portarán als altres pobles; á nosaltres aquest amor pur que sentím per nostre poble, será 'l que també ens hi durá, ja que cada hu forma un grá d' arena en la inmensa platja del progrés.

Los homes veniders, demá, quant Catalunya siga floreixent y lliure, quant nostre pensament ja estará realisat, no existirá lo nom de Catalanisme per que será Catalunya mateixa, y 'ls homes sent catalans tots se diferenciarán per sas ideas, sense deixar de reconeixer á sa única patria, Catalunya.

La gloria, donchs, será nostra.

Será nostra perque nosaltres haurém pensat tant sols ab enaltir Catalunya, pensant ab ella mes que ab nosaltres, lo que es llógich que 's pensi, y no se 'ns tracti de sabis per que nostra idea surt més del cor que del cervell.

ALFONS MASERAS Y GALTÉS.

### La onada creix

Se veu venir de lluny. Mireula com avantsa; la espuma ja salta. Mariners, alerta; timoner, aguanta ferm; cuydado ab la vela; apa, noys, tots á remar y fora que després d' aquesta ne vindran d' altres. Catalunya y avant, que la barca ha d' arribar á port. Y arribará, pesi á qui pesi. ¡Donchs no faltava més!

Pocas vegadas, en nostres anys de propaganda catalanista, hem passat ratos tant deliciosos com aquestos dias de la setmana, al llegir las sessions del Congrés de Diputats. Nos fregavam las mans de gust al enterarnos dels disbarats que 'ls diputats se feyan sortir de sas bocas, al tractar dels successos darrerament ocorreguts á Barcelona, ab motiu de la estada de la escuadra francesa y de la campanya catalanista, que ells, ab lo poch senderi que tenen, califican de separatista.

Y 'ns mostrém joyosos que certs diputats desbarrin del modo com ho fan perque ells ab la intenció de fer caurer ministeris, puig que pera res los importa la tranquilitat del pais, no fan més que propagar las nostres ideas que per lo sanas, morals y patrióticas com son, per aixó mereixen lo vituperi de certa gent que no sap lo que s' empesca y que no fan mes que mentir de la manera mes descarada. Aneu dihent, diputats de tres dos cuartos, aneu fent enemichs del regionalisme, que no lograreu pas res fernos tornar enrera, y encara que la vostra campanya logri que la persecució del catalanisme sia un fet, nosaltres, defensors de Catalunya, aguantarém ferm, segurs que dintre las lleys del Estat no fem cap pecat mortal pregonant y enaltint las glorias catalanas y trevallant pera la prosperitat y grandesa de la nostra estimada Patria.

La onada de la oposició, de la guerra al catalanisme, creix y creix cada dia més. Millor, que aixís los enemichs nos ajudarán á propagarlo entre 'ls catalans.

(De *La Costa de Llevant*).

## A la Comissió de Codificació del Dret catalá.

### DRETS REALS

*Possessió*

L' objecte principal del Códich catalá en aquesta materia ha de consistir en esmenar la lley hipotecaria. L' abús que 's fá dels expedients possessoris y 'l concepte que d' ells ne té 'l públich, demanan un remey prompte y eficás. Convé prohibir en absolut la formació d' expedients possessoris ab arreglo á la R. O. de 14 de Juny de 1884; es á dir, que no 's puga ni admetre tan sols la instancia, si no s' acredita que 'l solicitant paga la contribució á títol d' amo, y no 's permeti traspassar la contribució sino en virtut de document públich, inscrit al Registre de la propietat; de manera que en los apéndix al amillarament que 's fa cada any, tots los traspassos hagin de justificarse consignanthi tot lo referent á la inscripció.

Ab lo que permet la R. O. de 14 de Juny del 84, resulta que avuy tots los hereus gravats de restitució, inscriuhen la herencia per medi d' expedient possessori com si 'n fossen amos sense trabas y ab aquest mateix criteri 'n disposan, gravant y venent de la manera que millor se 'ls hi presenta: altras vegadas se venen tota la herencia sense haver pagat las llegítimas á ningú y per últim no faltan cassos en que s' acut al expedient possessori en las successions ab intestat, fentse hereu lo qui te menos conciencia. Si no fossen las prescripcions d' aquella R. O., tot aixó no passaría, puig no admetentse la solicitut pera incoar l' expedient si no s' acredita que paga la contribució 'l solicitant, y ne traspassantse aquesta sino en virtut de títol de domini inscrit sería aixó absolutament impossible.

Ab aquest fí, convé establir que 'ls tercers possehidors de fincas inscriptas per medi d' expedient possessori estarán obligats á restituhirlos ó á pagar las cárregas que sobre las mateixas hi hagi y arrenquin del mateix títol del qui las va inscriure; y per lo mateix los drets reals, que no sian servituts legals, sobre las mateixas establerts quedarán sense efecte ó serán posposats, segons los cassos, als drets que altres hi tingan en virtut també del títol del qui demaná la inscripció; y aquestas disposicions haurían de tenir efecte retroactiu, consignant expressament que, pera conseguir aquest objecte, n' hi haurá prou ab presentar lo títol de referencia, sense altre trámit que 'l del requiriment al tercer possehidor, á quin quedarían à salvo las accions que li pertoquessen pera demanar, en judici, la reintegració de tots los drets que en justicia pogués pretendre.

D' aquesta manera tindríam: que si un hereu gravat de restitució inscribís com á lliures los bens adquirits, y 's cumplís la condició resolutoria que afecta 'l seu dret, lo substitut podría demanar que 'l tercer possehidor li redubís las fincas de la herencia, á lo que s' hauría d' accedir y posarlo inmediatament en possessió, tan solzament presentés lo testament ó 'ls capítols ahont hi fos consignada la condició aquella; pero 'l tercer possehidor podría després demanar en judici, si

ab lo reivindicant no 's posessen d' acort, que se li retornés la part de preu pagat per la compra ó li fossen entregadas fincas suficients, fins al límit de la cantitat lliure que l' hereu tingués sobre la herencia: lo mateix pot dirse respecte del llegitimari que no hagi cobrat los seus drets, y dels hereus ab intestat que no haguessen intervingut en l' expedient, ab la sola diferencia de que 'ls llegitimaris sols podrían pretenir que 'l tercer los hi pagués la llegítima ó 'ls hi dimitís la herencia: y 'ls hereus ab intestat, que, ó be 's fes la partició de la herencia y 'ls hi fossen restituhidas las fincas que se 'ls hi adjudiquessen, ó se 'ls hi pagués la cuota part corresponent segons lo valor total de la herencia: disposicions que haurían d' aplicarse *mutatis mutaudis* als qui tinguessen algun dret real creat pel possehidor.

Aquí no pot objectarse que 'ls hereus ab intestat, los substituhits y 'ls llegitimaris tenen dret á fer inscriure 'ls titols corresponents que 'ls afavoreixen, y això per varias rahons: 1.ª Respecte dels substitus, perque, com tenen lo seu dret pendent d' una condició, fins y á tant aquesta 's cumpleixi, cap interés positiu tenen en fer inscriure 'l seu dret eventual, puig que de ferho s' exposarían á fer un gasto enterament inútil mentres que l' heren gravat de restitució te 'l deber sagrat è ineludible de fer constar los gravámens que afecta al seu dret y may hor abonarse que per medi d' una ó duas mentidas, com son: afirmar que no té títol y que possebeix los bens lliures, y per una vana formalitat legal, se perjudica á un tercer. 2.ª Respecte dels hereus ab intestat, pot donarse, com sovint se dona, lo cás de que part d' ells creguin de bona fé que un altre es hereu dels bens y que quan tingan coneixement de que 'l causant de la herencia ha mort intestat, lo fals hereu hagi venut ja tots los bens. 3.ª Respecte de tots, que poden esser menors d' edat y 'ls seus guardadors no 's cuydin de demanar la inscripció, ó que l' hereu, com moltas altras vegadas passa, instruheixi l' expedient quan necessita vendre ó gravar las fincas, presentant á la vegada al Registre l' expedient y la escriptura de venda ó d' hipoteca.

Finalment, es molt difícil que ningú pugui deixar de tenir títol escrit; si no es testament serán capítols matrimonials ó una declaració d' hereus ab intestat, ó bé una escriptura de venda, ó d' establiment, etc., y fins en lo cas de las vendas ó establiments verbals lo comprador te sempre 'l dret d' obligar al venedor ó als hereus d' aquest á que li otorguin escriptura: de manera que, quan se vol, de títol no 'n manca may á favor del solicitant.

*Servituts*

En benefici de la Agricultura hauría d' establirse que 'l propietari de finca rústica que no afrontés ab algun camí públich pogués exigir, prévia indempnisació, que pel camí més curt y pel lloch de més fácil accés se li donés pas d' una entrada suficient pera passarhi ab los medis de transport més perfeccionats que 's coneguessin; y que quan ja tingués pas ó afrontés ab camí públich pogués exigir també que se li permetés ampliar aquestos de la mateixa manera y ab los mateixos requisits. Aixís s' afavoriría la agricultura y la lley tindría en aquesta materia una estabilitat permanent.

SUCCESSIONS

*Testaments*

En materia de testaments, convé suprimir las disposicions relativas á la unitat del acte y á que ningú pot morir en part testat y en part intestar, perque sols tenen un valor purament históric, sens cap utilitat práctica.

Després convindría establir que 'ls púbers pugan testar sense cap traba, mentres per altra part tingan la capacitat deguda; es á dir, que no 'ls hi sia obstacle la seva possible condició de fills de familias, ó personas «alieni juris».

Los testaments closos haurían d' obrirse pel Notari que 'ls custodiés, mentres cap dels interessos reclamés, alegant que la plica no está intacta. Ab aixó s' evitarían molestias y gastos inútils.

Després convé aclarir bé tota la materia relativa á las substitucions fideicomissarias, declarant que, si tots los substituts moren avans que l' instituhir, encare que deixin fills, mentres aquestos no vinguin expressament cridats, l' hereu quedi lliure.

A propósit d' aquesta materia he de fer constar que la tendencia actual está molt decantada envers lo sentit d' abolir aquexas substitucions, pretenint que l' hereu gravat de restitució queda en situació molt difícil, ja que no pot empenyar y vendre sense 'l concors de tots los substituts; diferentas causas constribuheixen á n' aquesta reacció contra 'ls hereus gravats, essent aixís que per altra part lo fideicomís es lo que més llegitima la desproporció tan remarcable que hi ha entre l' hereu y 'ls fills externs en lo referent á la part que cada un d' ells percibeix de la herencia paterna, per quin motiu bó sería limitar, d' una manera ben clara y precisa, la llibertat de testar que en nostra dret actual te 'l pare si al instituhir hereu no impose á aquest algunas trabas, com v. gr. las que proposa 'l senyor Giralt (al tractar de la successió ab intestar en la «Revista Jurídica de Catalunya») y ab aquest fí disposar que tota institució d' hereu que no vinga lligada per aqueixas trabas, impliqui per part dels altres fills la facultat de reclamar, com á llegítima ó suplement d' ella fins á la meytat ó á las duas terceras parts de la herencia; allavors no podrían queixarse ni l' hereu que sería ben lliure, ni 'ls llegitimaris que ja no 's podrían considerar postergats.

Si la llibertat de testar y, com á consecuencia d' ella la institució d' hereus, respón com crech, á dintre de Catalunya á un fí social, es necessari que no 's desnaturalisi ab la escusa de facilitar la movilisació de la riquesa precisament inmoble.

*Successió ab intestat*

Ni la lley romana ni las disposicions del Códich responen bé à las ideas que á dintre de Catalunya dominan en materia de successions sense testament.

Lo criteri particular de Catalunya respecte d' ellas está ben manifestat de llarch temps en los capítols matrimonials quan tractan de prevenir la successió ab intestat la majoría d' ells, gayre bè podíam dir lo 90 per cent, contenen lo pacte d' usdefruyt á favor del contrayent que sobrevisqui y 'l nombrament d' hereus cridant al primer fill mascle, ab las substitucions fideicomisarias de costúm: y avuy en dia va generalisantse molt, pera 'l cas de mort intestada, la costúm de concedirse 'ls contrayents la facultat de que pugui nombrar hereu lo qui d' el's dos sobrevisca. D' ensá que exerceixo 'l cárrech de Notari no m' he trobat may en lo cás de que, esplicada lo que es aqueixa facultat, hi hagi hagut qui la rebutjés.

Aixís donchs, podría establirse pera la successió ab intestat: primer, que 'l consort sobervivent sigui ussufructuari del matrimoni enter; segon, que tinga la facultat de repartir la herencia entre 'ls fills com si fossin propis, pero ab la obligació de dotar á aqueixos quan prenguin estat; tercer, que en defecte de fills y extingit l' usdefruyt del consort sobrevivent, entrin á la successió los altres parents per l' ordre establert en la llegislació fins are fa poch vigent; cuart, que si 'l que mori sense testament deix descendents, pero no consort, entrin á la herencia aqueixos de la manera com proposa 'l senyor Giralt, y quint, que la declaració d' hereus y la partició de bens la practiqui la Junta de familia. Pel segon ordre de successió ab intestat ó sia respecte dels parents cridats en defecte de descendents, crech que es preferible 'l sistema que regía á Catalunya que no pas lo del Códich, perque ab aquest poden incorre verdaderas injusticias; v. gr. A te dos fills, B y C; tots dos se conservan indotats; la dona de B es rica, mor deixant dos fills, D y E, y instituheix hereu á D; mor desprès B, y, al cap de poch, D sense testament; en aquest cas, segons lo Códich, los bens que procedían de la mare de E, passan á A, qui 'n disfruta durant tota la seva vida; y per més que E te la esperansa d' adquirirlos, per ser bens reservables, ab tot mentres visqui A res ne percibeix y en cambi se 'n gaudeix lo mateix A y tal vegada, juntament ab ell, lo seu fill C y la familia d' aquest, essent aixís que cap dret hi tenían: tal vegada fora molt més just encara disposar que si 'l que mori intestat deix germans y ascendents, exceptaat lo pare, los bens per aquells deixats vagin al més prop parent de la línea d' ahont procedían.

*Donacions*

Respecte d' ellas s' hauría d' establir clarament que 's rescindirán fins en perjudici del tercer si 'l donatari no cumpleix tots los pactes que en la escriptura constin.

CONTRACTES

*Fiansa feta per la dona*

Ó bé s' han d' abolir las prescripcions del «S. C. Velleyá» y de la «Authentica si qua mulier», ó prohibir la venda de bens dotats inestimats y la proposició d' hipotecas dotals; perque la rahó que 's dona pera aquesta deferencia de que més fàcilment se consent afiansar que vendre; si *á priori* pot defensarse *á posteriori* resulta ineficás. Convindría prohibir las fetas á plasso fixo—*cartas de gracia*—perque ab aquest nom s' hi amagan hipotecas de pacte de comís, y convé que cada contracte tinga una fesomía propia y característica.

*Prescripció*

Hauría de restablirse la doctrina de que 'ls censos, censals y cartas de gracia son imprescriptibles.

Heus aquí á corre-cuyta las observacions que m' han semblat haurían d' esser tingudas en compte al codificar lo Dret Catalá; encara que dubto moltíssim que arribi may á esser lley cap projecte que modifiqui en lo més mínim lo Códich Civil y vagi més enllá de fixar tot lo que avuy regeix com à especialitat del Dret Catalá, de manera que es de témer sia travall en và tot lo que la Comissió fassi en lo sentit de modificar res. A lá veurém.

JOAN DE PORCIOLES.

# CRÓNICA

## Observacions Meteorológicas

del dia 1 d' Agost de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

| Horas d'observació | Barómetre aneroide | Grau d'humitat | Pluja en 24 horas | Aigua evap. en 24 h. | Estat del cel | Obser particular |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 9 m. | 758 | 77 | | 6·2 | Ras | |
| 3 t. | 758 | 74 | | | | |

| Horas d'observació | TEMPERATURAS | | | VENTS | NUVOLS | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Máxima | Mínim. | Ter. tip. | direcci. | classe | can. |
| 9 m. | Sol. 44 | 17 | 27 | S. | Cumul | 0'3 |
| 3 t. | Sombra 35 | | 32 | S. | | 0'2 |

Fora molt convenient que 'ls dependents de las dugas societats d' electricitat de nostra ciutat que practican las instalacions públicas y particulars, no deixessin las escalas de que fan ús dretas al mitj dia quant ells son á diner ja que serveixen pera que s' hi enfilin la quitxalla sent probable que algun dia tinguém de lamentar algunas desgracia.

—

Ahir fou lo darrer dia de nostra fira anyal per quin motiu desaparegueren ja totas las paradas que estavan instaladas en la plassa de la Constitució.

—

Hem rebut lo primer número de la revista quinzenal literaria y humorística titulada «La Palma».

Lo sumari que publica es molt ameno figuranthi treballs molt aceptables.

Agrahím lo saludo que dirigeix á la prempsa desitjantli molta vida sort y humor.

—

Ahir tinguerem la inmensa satisfacció de cambiar una forta encaixada ab nostre amich y ferm coloborador d' aquest periódich, en Miquel V. Balanyá.

Desitjém que sá permanencia li siga ben grata.

—

En lo «Circo Ecuestre» s' hi celebrá ahir nit la cuarta funciò de la serie projectada.

Nostre pùblich respongué molt bé al sacrifici de la empresa y dels artistas ja que la concurrencia fou molt numerosa.

Los artistas que prengueren part en la mateixa deixaren molt satisfets als espectadors per son ben entés y difícils treballs.

—

Altre cop hi torná ha haver moxiganga ans d' ahir á la nit à Barcelona, ab motiu de la suspensió, per ordre gobernativa, del concert ab que havían d' obsequiar al Alcalde Doctor Robert l' «Orfeó Catalá» y «Catalunya Nova».

Quant la gent que hi havía reunida en la plassa de Sant Jaume s' enterá de la suspensió del concert, anà retirantse poch á poch formantse solzament un grupo que s' encaminá pacíficament vers la Rambla, més al arribar devant de la Plassa Real sortí la policía y á garrotada limpia disolgué lo grupo causant no poca alarma y 'ls consegüents ferits, alguns d' ells d' alguna gravetat.

Nosaltres aném enterantnos y jutjant los successos ocorreguts aquets darrers dias á Barcelona y á fé que de dia en dia ens causan més mala impresió puig comprenent que 'l modo de procedir de la policía pot ocasionar trastorns molt grossos y que sols servirían per agravar més y més la difícil situació en que 'ns trobém.

—

Si 's reuneix prou número de senyors regidors aquesta nit celebrará nostre Exm. Ajuntament la sesió ordinaria de primera convocatoria.

—

A petició d' alguns concurrents del Gran Café d' Espanya, ahir nit, s' executà en dit establiment l' inspirada composició del Mestre Morera «Los Segadors», essent rebuda ab frenétichs aplausos.

—

Tallém de «La Veu de Catalunya», lo següent telegrama:

«Madrid, 31, 9'15 nit.

Lo senyor Romero Robledo ha dirigit pel correu d' avuy, al president del Foment del Treball Nacional de Barcelona la carta següent:

«Muy Sr. mio: Leo en los telegramas que de esa dirigen á los periódicos que se publican en esta Corte que algunos individuos de la Sociedad que preside buscaban firmas para excluirme del número de sus socios.

»Ignoraba, ó tenia olvidado, el hecho de figurar como socio, sin duda honorario, título que es posible me confirieran alguna vez expontáneamente, sin solicitud ni consentimiento mio.

»Pueden llegar ocasiones en que sea un honor renunciar el antes recibido, y por tal tengo el presente, dadas las circunstancias y los móviles de los que agitan tal moción.

»Dejo de pertenecer à esta Sociedad, suplicándole dicte las órdenes oportunas para realizar éste que es mi propósito.

»Español antes y por encima de toda otra consideración, creyendo que todas las provincias son iguales en derechos y merecedoras de idénticas consideraciones por parte del Gobierno de la Nación, me halagan y me lisonjean las iras que contra mi demuestran los que aspiran á sembrar diferencias y establecer privilegios no compatibles con la Patria, una santa é indivisible.

»Suyo atento, etc.—Romero Robledo».

Ay lo bon senyor! ¡quin modo de fer lo valent! Ha volgut disfressar sens dupte la bofetada que segurament rebrá espulsantlo de tant meritoria Associació, pero vaija no li valdrá perque aixó fins á cert punt fa molt nen. Pero que li farém s' ha volgut fer aquesta fanfarronada?

—

La provincia d' Espanya que més ha gastat en tabaco durant lo mes de Juny últim, ha sigut la de Barcelona, per un valor de 1.583.606'65 pessetas.

Lo segon lloch correspon á la de Madrid, que ha consumit 1.463,758'47 pessetas.

La provincia d' Espanya que menos consum ha fet de tabaco es la de Soria; 57,600'93 pessetas.

—

Per l' Inspector de mercats d' aquesta ciutat, ahir foren decomisats é inutilisats 10 k.s de peix, per no reunir las condicions de salubritat perá ser destinat al consùm públich.

—

Los Secretaris dels Jutjats municipals deuhen formar, durant lo próxim mes d' Agost, una relació manuscrita dels vehins del terme municipal compresos en las llistas de jurats pera cada partit judicial publicadas en lo «Boletín Oficial» y enviarla al alcalde pera que sia exposada al públich.

---

Segons noticias, son moltas las poblacions de la costa de Llevant, del Vallés y de la alta montanya que 's proposan acudir á la fira concurs de Badalona, que se celebrará los dias 14 y 15 d' Agost.

Molts ganaders, agricultors y tractants en bestiar s' han comp ·omés formalment pera assistir á dita fira, y s' espera que hi haurá gran concurrencia en vista del interés que per lo bon éxit del certamen tenen los alcaldes de ditas poblacions.

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 954'77.

---

## Crónica d' Art

—

Barcelona 29 de Juliol 1899.

Amich Director: Redacto aquesta petita Crónica pera posar al corrent als llegidors de son valent periódich del moviment artístich en aquesta capital.

Avuy ha quedat exposat en lo Saló Parés un cuadro del jove pintor senyor Cardona. Aquest cuadro es una alegoria de la Primavera, que está simbolisada per una noyeta que sentada en terra contempla las flors del jardí que la cerca.

Aquest assumpto está tractat ab molta maestría, está molt ajustat també de color, es á dir, es una obra acabada, atrevintme á dir que es lo quadro més notable que ha firmat tant aprofitat artista. En aquesta exposició també hi figuran un inspirat cuadro d' en Llimona y cuatre payssatjes del celebrat payssatjista senyor Vancells. Tots son molt notables, per quin motiu dono ma humil hora bona als anomenats artistas.

En lo Saló de «La Vanguardia» hi ha una exposició oberta al públich, de notas y apunts firmats per J. Florit. Aquest bon senyor deu creurer que sas obras corresponen al significat de son apellido, pero va errat de comptes, puig sos travalls son flors molt poch olorosas y falta regarlas y conreuharlas molt perque pugan considerarse com á obras d' art. Si dich aixó es perque veig la pretensió ab que están fets; son dibuixos que volen pertaneixer á la escola anomenada modernista, y aquestos dibuixos no arriban ni á perteneixer á la escola artística (prés en lo bon sentit de la paraula).

A la sala dels «Quatre Gats» hi ha també una exposició de dibuixos d' en Dalmau. Dels treballs que hi figuran n' hi ha alguns que están molt bé, entre ells lo Cartell anunciador de la seva exposició; n' hi ha d' altres de regulars y d' altres que no mereixen ocupar lo lloch que ocupan, en fí, una producció molt desigual, pero que en sas notas aisladas indica geni y temperament en son autor.

Lo setmanari «Pel y Ploma» que dibuixa en Casas y redacta l' Utrillo se va fent cada dia mes interessant.

Lo número d' aquesta setmana á mes d' un dibuix de portada molt notable, publica un retrato al carbó de nostre amich y paysá en Pompeu Gener. Dit retrato es una obra maravellosa, no solzament pel parescut fisonómich, sino fins en son ayre y en sos trets característichs. Impossible anar més lluny en aquesta classe de treballs. En Casas ha acreditat una vegada més sa maestría y fins l' ha aumentada en aquesta obra.

Per avuy res mes.

Mani á son affm.

LLORENS FE.

---

## Secció oficial

### Registre civil

del dia 31 de Juliol 1899

*Naixements*

Ramón Cuadrada Gibert, de Nemessi y María.—Rosa Ollé Masqué, de Anton y Rosa.—Angela Dalmau Palau, de Llorens y Angela.—Magdalena Miret Molas de Pere y Teresa.

*Matrimonis*

Cap.

*Defuncions*

Josepha Roca Beringola, 72 anys, Castelar, 18.

---

## Secció religiosa

*Sant d' avuy.*—Nostra Senyora dels Angels.

CULTS RELIGIOSOS

*Iglesia de las Carmelitas Descalsas*

Demá se donará principi á la solemne funció de Cuaranta horas; tots los dias se posará de manifest á S. D. M. á las nou y á continuació se cantará l' ofici. Per la tarde á dos cuarts de 7 se dirá lo Seráfich Trisagi y á las 7 se reservará á S. D. M.

*Sant de demá.*—Santa Lydia.

—

## Secció comercial

### MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

*Entradas del dia* 31

De Rota y escalas, pailebot «Viera y Clavijo», de 57 ts., ab tunyina, son agent D. Joseph M.ª Ricomá.

De Berdianska y escalas, vapor «Cavour» de 1.231 ts., ab blat, consignat als senyors V. y nebot de P. Ferrer Mary.

De Malgrat llaut «Rápido», de 20 ts., ab efectes, consignat á D. Manuel Rodriguez.

*Despatxadas*

Pera Gothemburg, vapor «Adolph Meyer», ab vi.

—

## Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Interior | 62'78 | Cubas del 86 | 70'31 |
| Orenses | ' | Cubas del 90 | 59'25 |
| S. Juan | ' | Aduanas | ' |
| Norts | 51'30 | Ob. 5 0\|0 Almansa | 87'12 |
| Fransas | 42'40 | Id. 3 0\|0 Fransa | ' |
| Filipinas | ' | | |
| PARIS | | | |
| Exterior | 61'40 | Norts | |
| GIROS | | | |
| París | 23'50 | Londres | 31'20 |

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

—

## J. Marsans Rof

*Representant: JOAQUIM SOCIATS*

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Interior | 62·80 | Aduanas | 94·50 |
| Exterior | ' | Norts | 51·25 |
| Amortisable | ' | Fransas | 42·55 |
| Cubas 1896 | 70·25 | Filipinas | 11'85 |
| Cubas 1890 | 59 12 | Obs. 6 0\|0 Fransa | ' |
| Exterior París | 61·50 | Id. 3 0\|0 » | ' |
| GIROS | | | |
| París | 23'50 | Londres | 31'20 |

—

## Cambis corrents

***en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.***

CAMBIS EXTRANJERS

| | Ops. | Diner. | Paper |
|---|---|---|---|
| Londres 90 dias fetxa. | ' | ' | ' |
| » 30 dias vista | ' | ' | ' |
| » » | ' | ' | ' |
| París 90 dias fetxa | ' | ' | ' |
| París vista | 23'35 | 23'25 | 23 50 |
| Perpignan vista | ' | ' | ' |

| VALORS LOCALS | DINER | PAPER | OPER. |
|---|---|---|---|
| ACCIONS | -Ptas. | Ptas. | 625 |
| Gas Reusense. | 610 | | |
| Industrial Farinera | 625 | | |
| Banch de Reus de Descomptes y Prestems | 500 | | |
| Manufacturera de Algodón | 100 | 110 | |
| Companyía Reusense de Tranvías | | | |
| Companyía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100 | 200 | | |

---

## Anuncis particulars

# AVIS

Per acort del Iltm. senyor Director general de Correus y Telégrafos se convoca á concurs als propietaris de fincas urbanas de Reus que vulguin cedir en arrendament, local suficient pera instalar per terme de quatre anys las oficinas de Correus de dit punt, ab vivenda pera 'l quefe de las mateixas, quin concurs se verificará en la Estafeta de Reus, als trenta dias de publicat aquest anunci.

En las proposicions s' ha de fer constar que las obras d' instalació de la oficina han d' esser de compte dels proponents, acompanyant á las mateixas lo plano acotat del local que s' ofereixi.

Reus 5 Juliol 1899.

---

# LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficsar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donará com á inmediát resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fí de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fisca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que 'l seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus segûents:

| | | | Ptas. |
|---|---|---|---|
| *Una lámpara incandescent* | *de 5* | *bujías* | *1'25* |
| *"  "  "* | *de 10* | *"* | *1'75* |
| *"  "  "* | *de 16* | *"* | *2'50* |
| *"  "  "* | *de 25* | *"* | *3'75* |
| *Preu del kilowat, hora.* | | | *0'50* |

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temém, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

**Lo Director.**

---

# LLET PURA DE VACA

## VACAS SUISSAS

## Hort de Pau Abelló

**Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.**

---

**ESCORIAS THOMAS.—Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.**

---

## Telégramas

Madrid 1.

Telegrafían de Gibraltar que ahir á la nit en lo Centre obrer de la Línea se promogué un gros alborot, durant lo qual se dispararen alguns tirs é intervingué la policía.

La cuestió de la huelga sembla resolta. Avuy se presentarán voluntariament á travallar los obrers de la Línea y 'ls travalladors del dich.

—«El Imparcial» desmenteix autorisadament que existeixin negociacions á fí de que 'ls Estats Units s' encarreguin de la amortissació del Deute de Cuba, pagant Espanya 'ls interessos del mateix.

—Quants projectes de reforma y reorganissació dels serveys s' acordaren ahir en lo Consell de ministres, deurán presentarse á las Corts quan aquestas se tornin á reunir, que será, probablement, en la segona quinzena d' octubre.

Entre las reformas que projecta 'l Sr. Dato, hi ha la de delegar en los gobernadors civils moltas facultats del poder central.

Lo ministre d' Hisenda estudia la reforma del jurat respecte dels delictes de contrabando.

—Diu un periódich que 'l quefe del Gobern desconfía del ministre de Foment, puig tem que sa permanencia al costat de la Cort serveix pera desvirtuarlo als ulls dels reys.

A aquest propósit s' assegura que 'l marqués de Pidal regressará aviat á Madrid.

—S' assegura que alguns tinents de la benemérita han formulat una protesta contra 'l gobernador civil de Madrid, en virtut d' haver ordenat aquest algunas cessantías, relativas á dit cos.

—En lo tren exprés ha sortit pera San Sebastián lo general Martinez Campos.

—Lo president del Congrés Sr. Pidal ha sortit de Mondariz en direcció de la frontera francesa.

—Lo ministre de la Gobernació dirigirá en breu un cuestionari als alcaldes y presidents de Diputacions pera basarse en las contestacions pera fer la reforma de la lley provincial y municipal.

París 1.

A consecuencia del auto de sobressehiment dictat en mérits del sumari instruhit contra M. Du Paty de Clam, aquest ha sigut posat en llibertat.

—Cabo Haitiano.—Circula 'l rumor de que 's prepara una revolució en favor de Jimenez.

—Londres.—Lo «Daily Chronicle» publica un telégrama de Berlín, en lo que 's diu que en los círcols navals se creu que 'l prímpcep Enrich de Prussia regressará á Alemania la próxima tardor.

---

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

# Servey dels trens de viatjers

### De Mora á Reus

| SORTIDA | | ARRIBADA |
|---|---|---|
| 4'19 m. | tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe | 7'54 m. |
| 5'45 m. | tren exprés ab cotxes de 1.ª classe ........ | 7'01 m. |
| 8'44 m. | tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe | 12'31 t. |
| 1'02 t. | tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe | 1'53 t. |
| 5'23 t. | tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe | 8'48 n. |

### De Reus á Mora

| SORTIDA | | ARRIBADA |
|---|---|---|
| 7'01 m. | tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe | 9'49 m |
| 1'26 t. | tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe | 3'14 t. |
| 3'28 t. | tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe | 6'29 t. |
| 7'03 n. | tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe | 10'06 n. |
| 9'23 n. | tren exprés ab cotxes de 1.ª classe......... | 10'31 n. |

### De Reus á Barcelona

| SORTIDA | | ARRIBADA | |
|---|---|---|---|
| 4'43 m. | tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1) | 8'22 m. | Línea Vilanova |
| 4'43 m. | » » » » » » | 9'41 m. | » Vilafranca |
| 7'09 m. | tren exprés ab cotxes de primera classe...... | 9'21 m. | |
| 1'01 t. | tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe | 7'34 n. | |
| 4'59 t. | tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase..... | 8'08 t. | |
| 6'35 t. | tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2). ......... | 10'13 n. | |

### De Barcelona á Reus

| SORTIDA | | ARRIBADA | |
|---|---|---|---|
| 5'25 m. | tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3) | 10'17 m. | Línea Vilafranca |
| 9'51 m. | tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe | 1'01 t. | |
| 11'15 m | tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe | 6'35 t. | |
| 1'55 t. | tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe | 5'31 t. | |
| 7'02 t. | tren exprés ab cotxes de 1.ª classe...... ..... | 9'15 n. | |

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.


## Llibre important

# CARTILLA RÚSTICA

### PER US DELS PLANTADORS DE

# Vinyas Àmericanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydades de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**


## Ferrocarril económich de Reus á Salou

### Servey de trens de viatjers

**que regirá desde 11 de Juliol de 1899.**

| SORTIDAS DE REUS | | | | SORTIDAS DE SALOU | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Matí* | | | | *Matí* | | | |
| Tren núm. | 2 | á las | 4'10 | Tren núm. | 1 | á las | 4'56 |
| » | 12 | » | 5'45 | » | 11 | » | 6'30 |
| » | 14 | » | 7'20 | » | 13 | » | 7'21 |
| » | 16 | » | 8'09 | » | 15 | » | 8'10 |
| » | 4 | » | 9'00 | » | 19 | » | 10'01 |
| » | 20 | » | 10'48 | » | 3 | » | 10'49 |
| *Tarde* | | | | *Tarde* | | | |
| Tren núm. | 22 | á las | 12'35 | Tren núm. | 25 | a las | 2'33 |
| » | 6 | » | 2'32 | » | 27 | » | 3'15 |
| » | 26 | » | 3'14 | » | 29 | » | 3'57 |
| » | 28 | » | 3'56 | » | 31 | » | 4'39 |
| » | 30 | » | 4'38 | » | 33 | » | 5'21 |
| » | 32 | » | 5'20 | » | 35 | » | 6'03 |
| » | 34 | » | 6'02 | » | 37 | » | 6'45 |
| » | 36 | » | 6'44 | *Nit* | | | |
| *Nit* | | | | Tren núm. | 39 | á las | 7'25 |
| Tren núm. | 38 | á las | 7'24 | » | 41 | » | 8'15 |

Les horas se regirán per lo meridiá de Madrid.


## Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

**Serveys del mes de Agost de 1899**

### Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Agost directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y rápit vapor francés

### ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

*lo dia 11 de Agost lo vapor Les Andes*
*lo dia de " "*

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

# BANCH HIPOTECARI D' ESPANYA

**Préstams hipotecaris al 5 per 100 d' interés anyal**
**Amortisables á llarch plasso de 5 á 50 anys**

## Ab garantía de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anualitats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera 'l propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital.
Ademés, lo Banch, acepta en qualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam.
No importa que las fincas estiguin hipotecadas.
No s' admeten préstams inferiors á 5.000 pessetas.
Pera més informes al Agent de dit Banch

**JOAQUIM SOCIATS.—Carrer Santa Anna, núm. 26.—Reus**

## PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS
## INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

### LO COMBINAT EMPLÉO DE LAS

# ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS DE % PUREZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

# SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

*KAINITA, ETC:*

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

# NITRAT DE SOSA

### ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

## A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA